

ویژه

نارضایتی سیا از عادی‌سازی روابط تهران و منامه

کارمند سابق سازمان اطلاعات مرکزی آمریکا (سیا) گفت: گام ایران و بحرین در مسیر عادی‌سازی روابط، نشان‌دهنده افول مژمونی آمریکا و بیابگر آن است که واشنگتن توانایی خود را برای ایجاد ائتلاف در منطقه از دست می‌دهد.

به گزارش خبرگزاری تاس، گراهام فولر در تارنمای «responsiblestatecraft» (نشریه آنلاین موسسه کوئینسی _ Quincy for Responsible Statecraft) نوشت: توافق تهران و منامه برای آغاز مذاکرات عادی سازی روابط، بیش از آن چیزی که در نگاه اول به نظر می‌رسد اهمیت دارد.

وی افزود: ناوگان پنجم نیروی دریایی آمریکا در بحرین مستقر است که حوزه مسئولیت آن شامل کل خلیج فارس و دریاهای سرخ و عرب می‌شود. افسر سابق سیا معتقد است: از دیدرز سیاست آمریکا در خاورمیانه با هدف ایجاد ائتلاف نظامی و سیاسی علیه ایران متشکل از کشورهای منطقه بوده است؛ به همین دلیل، هرگونه نزدیکی بین بحرین و ایران باعث نگرانی واشنگتن خواهد شد و از این رو، ممکن است تلاش کند از آن جلوگیری کند. فولر یادآور شد: نخستین شکاف جدی در استراتژی ضدایرانی آمریکایی‌ها زمانی آشکار شد که ریاض و تهران با میانجیگری چین در سال ۲۰۲۳ روابط دیپلماتیک خود را از سر گرفتند.

وی بر این باور است که با توجه به چشم انداز احیای روابط بحرین با ایران، تغییر عمده در واقعیت‌های ژئوپلیتیکی در خلیج فارس بارزتر خواهد شد.

این کارشناس غربی تصریح کرد: بحرین بدون رضایت عربستان که قبلاً با خود تهران رابطه برقرار کرده بود، به سختی به سمت نزدیکی با ایران حرکت می‌کرد. به نوشته تاس، منامه مانند ریاض ژانویه ۲۰۱۶ میلادی و در پی حمله به سفارت عربستان سعودی در ایران،مناسبات خود را با تهران قطع کرد.

بنا بر این گزارش، ۱۰ مارس ۲۰۲۳ (۲۰ اسفند ۱۴۰۲) اعلام شد که ایران و عربستان سعودی برای عادی سازی روابط و بازگشایی سفارتخانه‌ها به توافق رسیده‌اند. در ۱۲ مارس ۲۰۲۳ (۲۲ اسفند ۱۴۰۲) در منامه اعلام کردند که آماده بازگرداندن روابط با تهران هستند و در ۴ مارس (۲۴ اسفند ۱۴۰۲) ناصر کنعانی سخنگوی وزارت امور خارجه ایران اطمینان داد که ایران آماده توسعه همکاری با همه همسایگان از جمله بحرین است.

پولیتیک

مقابله جدی ایران با تسلیحات شیمیایی

سرپرست وزارت امور خارجه گفت: جمهوری اسلامی ایران نه تنها هرگز به سمت سلاح‌های غیرانسانی نرفته، بلکه همواره از مدافعان امحای سلاح‌های کشتار جمعی بوده و هست و از موثرترین و فعال‌ترین کشورها برای ایجاد جهان عاری از سلاح شیمیایی به حساب می‌آید.

به گزارش ایرنا، علی باقری سرپرست وزارت امور خارجه صبح امروز (دوشنبه) در مراسم گرامی‌داشت روز ملی مبارزه با سلاح‌های شیمیایی و سالگرد حمله شیمیایی به شهر سردشت، اظهار داشت: به سفا و دیپلمات‌ها و روسای فئاتر سازمان‌های بین‌المللی و مهمانان خوشامد می‌گویم و سخنانم را با احترام به شهیدان رئیسی و امیرعبداللهیان آغاز می‌کنم.

وی گفت: ما جلسه را برای بزرگداشت این اتفاق شروع می‌کنیم چون واقعیت تلخ که با آن رو به رو هستیم تجاوز صهیونیست‌ها در غزه است که کاربرد آن همانند استفاده از سلاح شیمیایی است و نیازمند اقدام بین‌المللی هستیم. همان‌هایی که از صدام حمایت کردند همکار جنایت علیه بشریت در غزه هستند. سرپرست وزارت امور خارجه تصریح کرد: ۲۷ سال پیش بعب افکن‌های صدام با سلاح شیمیایی به نقاط مختلف سردشت حمله کردند و موجب شهادت ۱۰۰ نفر و مجروحیت ۸ هزار نفر شدند. این جنایت اگرچه اولین حمله با این سلاح نبود اما تکان دهنده‌ترین اقدام صدام بود. از آغاز جنگ نیروهای صدام بیش از ۵۰۰ بار از این سلاح‌ها بر علیه مردم ایران استفاده کردند و طیف وسیعی از انواع سلاح‌های شیمیایی علیه نظامیان و غیرنظامیان ایران به کار برده شد، و ۱۰ هزار نفر ایرانی شهید و تعداد زیادی مصدوم شدند. باقری ادامه داد: بنابر گزارش‌های سازمان‌های بین‌المللی انواع شرکت‌ها و دولت‌ها از آلمان، هلند، انگلیس، فرانسه و آمریکا بیشترین نقش را برای حمایت از صدام داشتند در این اقدام مشارکت کنند.

حمایت کشورهای غربی در میدان و دیپلماسی از صدام

وی افزود: کشورهای غربی نه تنها با تجهیز صدام دیکتاتور به سلاح شیمیایی در میدان از رژیم صدام در اعمال جنایت جنگی حمایت کردند، بلکه در عرصه دیپلماسی با همه توان به دفاع از دیکتاتور بغداد پرداختند. تا جایی که اجازه ندادند به دلیل استفاده مکرر از سلاح شیمیایی علیه شهروندان و سربازان ایرانی و به کار گیری این سلاح کشتار جمعی علیه شهروندان عراقی، شورای امنیت سازمان ملل حتی یک قطعنامه در طول ۸ سال جنگ تحمیلی علیه رژیم بعث عراق صادر کنند.

ناتوانی شورای امنیت

باقری گفت: علی‌رغم گزارش‌های تیم‌های بازرسی سازمان ملل در سال‌های ۱۹۸۴، ۱۹۸۶ و ۱۹۸۷ مبنی بر تایید کاربرد سلاح‌های شیمیایی از سوی رژیم بعث عراق علیه ایران، شورای امنیت که براساس منشور ملل متحد مسئولیت اولیه حفظ صلح و امنیت بین‌المللی را به عهده دارد، به دلیل سیاست و منافع کشورهای غربی مبنی بر منفعل نگه‌داشتن این نهاد از هر گونه اقدام موثر و بازدارنده برای ممانعت از استمرار استفاده عراق از سلاح شیمیایی علیه ایران عاجز ماند. وی ادامه داد: یکی از نتایج دیگر این رویکرد غیر مسئولانه رغم خوردن فاجعه حلبچه و بمباران شیمیایی شهروندان کرد عراقی از سوی رژیم صدام دیکتاتور بود. سرپرست وزارت امور خار‌جه بیان کرد: حمله به سردشت فقط ناشی از دیکتاتوری و جنایت‌پیشگی شخصی به نام صدام نبود بلکه این حمله مشخصا پس از آن صورت‌گرفت که واشنگتن حتی تلاش بسیاری از اعضای شورای امنیت برای صدور یک بیانیه ساده و نه قطعنامه، در محکومیت استفاده از سلاح‌های شیمیایی از سوی رژیم بعث عراق را با مخالفت خود ناکام گذاشت.

رویداد

انتقاد کنعانی از توهین

به رای دهندگان ایرانی در خارج

«ناصر کنعانی» سخنگوی وزارت امور خارجه کشورمان در صفحه شخصی خود در فضای مجازی نوشت: حضور هموطنان عزیز ایرانی خارج از کشور در پیای صندوق‌های رأی، برغم برخی سختی‌ها، یکی از جلوه‌های زیبای همدستگی ملی ایرانیان داخل و خارج بود.

وی گفت: البته عده‌ای هنجارشکن که خود را مخالف جمهوری اسلامی ایران می‌کنند ناامیدانه و نافرجهام تلاش می‌کنند با تهدید و توهین به رأی‌دهندگان از طریق سفیخ‌ترین رفتارها و زشت‌ترین کلمات، مانع مشارکت ایرانیان خارج از کشور در یک فرآیند دموکراتیک شوند. هرچند تنها نتیجه حاصله برای این به اصطلاح مخالفان، چیزی جز فلاکت و نمایش جهانی عمق ابتدال آنان نبود.

سخننگوی وزارت امور خارجه بیان کرد: اجازه برخی دولت‌های غربی مدعی دموکراسی برای نمایش اینگونه رفتارهای زشت و عدم برخورد قانونی و بازدارنده همین دولت‌ها با اهانت کنندگان و ناقضان حقوق قانونی شهروندان اصیل و کنعانی ایرانی، سوال رابند است.

تجیب ادامه داد: ایرانیان داخل و خارج، منتظر توضیح و اقدام نهادهای مسئول برخی کشورهای غربی نسبت به اینگونه رفتارهای وحشیانه، غیرمتمدنانه و غیرقانونی هستند و عملکرد دولت‌های مدعی حقوق شهروندی، حقوق بشر و دموکراسی را مورد قضاوت قرار خواهند داد.

دولت عراق پَس از چند ماه تلاش

برای میانجیگری در راستنای نزدیکی روابط ترکیه و سوریه به زودی نشست
در بغداد برگزار می‌کند که در صورت موفقیت این نشست، بغداد می‌تواند جایگزین ژنو برای گفت‌وگوهای کمیته قانون اساسی سوریه باشد.

به گزارش ایرنا به نقل از رسانه‌های عراق، محمد شیاع السودانی، نخست‌وزیر عراق، اوایل ماه گذشته در مصاحبه با یک شبکه تلویزیونی ترکیه‌ای از «میانجیگری برای آشتی» میان ترکیه و سوریه خبر داد و تأکید کرد که بغداد در حال تلاش برای «ایجاد زمینه مشترک میان آنکارا و دمشق» است.

وی افزود که با فشار اسد، رئیس جمهور سوریه و رجب طیب اردوغان، رئیس جمهور ترکیه، در این باره به توافق رسیدند، که زودی شاهد گام‌هایی در این مسیر «خواهیم بود.

السودانی همچنین با اشاره به نقش کشورش در بهبود روابط ایران و عربستان، گفت که بغداد تکرار آن تجربه برای آشتی و گفت‌وگو میان سوریه و ترکیه است.

نشست بغداد: حاصل میانجی‌گری عراق میان ترکیه و سوریه

پس از گذشت چند ماه از میانجیگری بغداد در مسیر نزدیکی روابط ترکیه و سوریه و تدارک میزبانی نشست بین مقامات دو کشور، روز گذشته یکی از روزنامه‌های سوری نزدیک به محافل تصمیم‌گیری در دمشق گزارش داد، بغداد پایتخت عراق به زودی شاهد برگزاری یک نشست سوری-ترکیه‌ای خواهد بود.

به گزارش الشرق الاوسط، این خبر در حالی اعلام می‌شود که رسانه‌های رسمی سوریه درباره تحولات اخیر در رابطه با نزدیکی سوریه و ترکیه سکوت اختیار کرده‌اند، اما انتظار می‌رود این دیدار در هفته جاری همزمان با دیدار روسای جمهور ترکیه و روسیه در حاشیه نشست سازمان شانگهای بین ۴ تا ۴ ژوئیه یا قبل از آن برگزار شود.

منابع روزنامه الوطن سوریه تصریح کردند دیدار بغداد به منابه گام آغازین یک روند طولانی مذاکرات اساسی و میدانی منجر شود، تفاهم‌های سیاسی و میدانی منجر شود، ضمن آنکه طرف ترکیه‌ای از مسکو و بغداد خواسته است بر سر میز گفت‌وگو دوجانبه با طرف سوری، بدون حضور طرفی دیگر و به دور از چشم رسانه‌ها بنشینند تا درباره تمام جزئیاتی که قرار است روابط دو کشور را به وضعیت قبلی بازگرداند، بحث و تبادل

مردم‌سالاری

منابع سوری و عراقی خبر دادند

نشست احتمالی مقامات سوریه و ترکیه در بغداد

سوریه دیدار کرده، هنوز هم آماده دیدار مجدد با وی هستند و ما هرگز نمی‌توانیم قصد و هدفی مانند مداخله در امور داخلی سوریه داشته باشیم.

از طرفی بشار اسد رئیس جمهور سوریه نیز هفته گذشته در دیدار فرستاده ویژه رئیس جمهور روسیه، بر استقبال کشورش از همه اقدامات برای اصلاح روابط دمشق و آنکارا تأکید کرده بود.

اسد در این دیدار بر استقبال سوریه از همه اقدامات مرتبط با روابط میان سوریه و ترکیه مبتنی بر حاکمیت سوریه بر تمام اراضی خود از یک طرف و مبارزه با انواع تروریسم از طرفی دیگر تأکید کرد و گفت که این طرح‌ها و ابتکارات نشان‌دهنده اراده کشورهای مرتبط برای برقراری ثبات در سوریه و سراسر منطقه است و کشورش همواره به صورت مثبت و سازنده با همه ابتکارات مرتبط تعامل کرده است.

هدف بغداد از آشتی دادن آنکارا و دمشق پیش از این یک مقام بلندپایه در وزارت خارجه عراق عنوان کرده بود که تلاش برای نزدیک کردن دیدگاه‌ها میان سوریه و ترکیه برآمده از نیاز عراق برای هماهنگی‌سازی مواضع مشترک که کشور درباره مناطق تحت کنترل نیروهای عراق در هم‌مرز است، سوریه است که با ترکیه و عراق هم‌مرز است، و نیز دربراه اردوگاه الهول و اطلاعات افراد تحت تعقیب امنیتی و سهم عسراق از آب و خاک، فرات.

نشریه «اوراسیات» بررسی کرد

تقلیس دنبال گسترش روابط با تهران

ایران قرار نگیرد، بنابراین به نظر می‌رسد اگر رویکردهای جدید در سیاست داخلی و خارجی گرجستان به روابط نزدیک گرجستان و روسیه منجر شود، ایران از آن استقبال خواهد کرد.

برخلاف ارمنستان و آذربایجان، گرجستان با ایران مرز مشترک ندارد و تجارت بین این کشورها نسبتاً متوسط بوده است. تقلیس و تهران در طول سال‌ها روابط پایداری را حفظ کرده‌اند و در طی این مسیر تنها به چند مانع سرعت‌گیر برخورد کرده‌اند.

تیمیر ژئوپلیتیکی سرگیجه‌آور است که یک دلیل تصویب قانون تفرقه‌انگیز حزب حاکم رویای گرجستان، که به طور بالقوه می‌تواند مقامات فعلی را قادر به سرکوب مخالفان کند، ایجاد شده است.

از آنجایی که متحان غربی گرجستان در نظر سیاسی از این کشور فاصله گرفته و سرمایه‌گذاری‌های خود را به جای دیگری می‌برند، مسیر گرجستان برای ایجاد روابط

نزدیک‌تر با رژیم‌های مانند رژیم‌های چین و ایران بازتر از هر مقطع دیگری در تاریخ پس از شوروی به نظر می‌رسد.

در نشست‌ی در حاشیه مجمع جهانی

مجله «اوراسیا رویو» بررسی کرد

لژوم تأثیرگذاری ایران بر کریدور میانی

در آذربایجان و گرجستان متصل می‌شود. در نهایت، محموله‌ها به وسیله راه آهن ترکیه یا از دریای سیاه به اروپا منتقل می‌شوند.

از میان پنج کشور آسیای مرکزی، تنها قزاقستان با داشتن خطوط ریلی، نقش مهمی در کریدور میانی برعهده دارد. البته راه آهن چین- قرقیزستان-ازبکستان (CKU) که ساخت آن اکتبر ۲۰۲۴ آغاز می‌شود، بخشی دیگر به کریدور شرق-غرب می‌افزاید. هرچند که این پروژه عظیم تأمین مالی نامشخصی دارد، اما طبق گزارش بانک جهانی، حجم بار انتقالی را سه برابر می‌کند و زمان سفر را تا سال ۲۰۳۰ به نصف می‌رساند. بانک اروپایی برای بازسازی (Berd)، فهرستی جاه طلبانه از نیازهای سرمایه‌گذاری زیربنایی اولویت‌دار در جمهوری‌های آسیای مرکزی معرفی، ولی اعلام کرد، موانع اتصال نرم بزرگ‌ترین چالش برای بهبود ارتباطات حمل‌ونقل است، در نهایت باید هزینه‌های سخت‌افزار نیز

راهدردی و بین‌المللی است. در نظر چشم‌انداز در سه‌ماهه کریدور میانی بدون در نظر گرفتن نقش چین خیال آمیز است، زیرا به حجم زیادی از کالاها برای تأمین مالی جمعیت‌شناسی جهانی قرن حاضر خواهد

سه‌شنبه ۱۳ تیر ۱۴۰۳ - ۲۵ خرداد ۱۴۴۵ - ۲ ژوئیه ۲۰۲۴ - سال بیست‌وسوم - شماره ۶۳۸

دیپلماتیک

گفت‌وگوی تلفنی تهران و آنکارا

درباره فلسطین

علی باقری کنی سرپرست وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، در تماس تلفنی باهاکان فیدان، وزیر امور خارجه ترکیه، پیرامون موضوعات روابط دوجانبه و آخرین تحولات مربوط به جنایات صهیونیست‌ها علیه مردم فلسطین گفت‌وگو و رایزنی کرد.

سرپرست دستگاه دیپلماسی با قدرانی از حضور هیات ترکیه‌ای در نوزدهمین نشست وزرای خارجه کشورهای عضو مجمع گفتگوی همکاری آسیا در تهران، بر استفاده فزاینده از ظرفیت‌های سازمان همکاری اقتصادی هشت کشور در حال توسعه (دی‌هشت)، سازمان همکاری اقتصادی اکو و سازمان همکاری اسلامی در پیشبرد اهداف کشورهای مستقل و منطقه تأکید کرد. باقری با اشاره به جنایات وحشیانه رژیم اشغالگر قدس علیه مردم غزه اظهار داشت: تهدیدات رژیم صهیونیستی علیه لبنان، ادامه جنایات این رژیم علیه مردم غزه و بیابگر سرشت وحشیانه این رژیم است. در عین حال مقاومت در لبنان آمادگی کامل برای مقابله با تهدیدات رژیم صهیونیستی را دارا است و قدرت بی‌بدیل مقاومت در لبنان، هرگونه سرکشی اشغالگران متجاوز برای آنها هزینه‌مند خواهد کرد. باقری تصریح کرد: همانگونه که پس از نه ماه، صهیونیست‌ها ناتوان از بازگرداندن شرایط به وضعیت قبل از هفت اکتبر هستند، باید بدانند هرگونه خطای جدید آنها در لبنان، شرایط جدیدی در سطح منطقه را به ضرر صهیونیست‌ها رقم خواهد زد که با کشتار و جنایت نیز نخواهند توانست شکست راهبردی خود را جبران کنند.

سرپرست دستگاه دیپلماسی در بخش دیگری از این گفت‌وگو به لزوم گسترش حمل و نقل ریلی میان دو کشور اشاره و تأکید کرد: فعال سازی ظرفیت‌های تجاری و اقتصادی میان دو کشور موجبات امنیت پایدار را فراهم خواهد ساخت. باقری تقویت همکاری میان دو کشور در قفقاز در قالب سازوکار کشورهای سه بعلاوه سه را نیز حائز اهمیت دانست.هاکان فیدان وزیر امور خارجه ترکیه نیز در این گفت‌وگو ضمن تشکر از اهتمام ویژه جمهوری اسلامی ایران به موضوع فلسطین و با انتقاد از جنایات رژیم اشغالگر قدس علیه مردم غزه گفت: نسل‌کشی در غزه ادامه دارد و جامعه بین‌المللی برای جلوگیری از تداوم جنایات رژیم صهیونیستی عاجز است. وی افزود، سیاست رژیم صهیونیستی تداوم و توسعه تنش در سراسر منطقه است و طبعاً این رویه تاثیر عمیقی بر سایر کشورهای منطقه نیز خواهد داشت. فیدان استفاده از ظرفیت سازمان‌های منطقه‌ای نظیر دی هشت در موضوع فلسطین را شایان توجه توصیف کرد و افزود: همکاری تهران- آنکار در موضوع فلسطین و حفظ امنیت و ثبات منطقه بسیار مهم است.

وزیر امور خارجه ترکیه بر گسترش مناسبات میان دو کشور تأکید نمود و از توسعه همکاری‌ها در زمینه حمل و نقل ریلی و ارتقای مناسبات در چارچوب سازوکارهای منطقه‌ای استقبال کرد.

دیدگاه

ظریف و کره‌ای‌ها

مر ترضی سلطانپور

زمانی که ایران توافق برجام را امضا کرد کره‌ای‌ها از این توافق استقبال کردند و حاصل آن، سفر بزرگترین هیئت سیاسی اقتصادی کره به ریاست خانم پارک رئیس جمهوری وقت به همراه بیش از یکصد شرکت بزرگ و انعقاد ۲۵ موافقت‌نامه با کشورمان بود. در آن روزها سفیر سابق

کره در حاشیه دیدارها که نگارنده حضور داشتم همواره از ظریف تمجید و تعریف می‌کرد و به کره‌ای می‌گفت: «ای کاش کره دیپلماتی همچون ظریف داشت که یک تنه با قدرت‌های بزرگ مذاکره و این چنین از منافع کشورش دفاع می‌کرد.» او در آخرین شب حضورش در ایران مقاله‌ای در خصوص آقای ظریف منتشر کرد که در بخشی ازاین مقاله‌ها با تمجید از ظریف می‌نویسد: «ایران، با دیپلماتی

که تجربه ۳۰ سال را با خود به دوش می‌کشد به عنوان کشوری با نفوذتر دیده می‌شود در مقایسه با آن چه خود ایرانیان تصور می‌کنند.»
کیم سئونگ هو در ادامه یادداشت آورده است: «عکسی مربوط به مراسم امضای برجام که در آن وزرای امور خارجه قدرتمندترین کشورهای در کنار هم بودند در حالی که دکتر ظریف در وسط این صف ایستاده بود دیده‌ام، این عکس مرا تکان داد. به عنوان یک دیپلمات، به خوبی می‌دانم که چقدر برای یک کشور سخت است که کشورش با نفوذتر دیده می‌شود در مقایسه با آن چه خود ایرانیان می‌دانند. به موفقیت کشورهای قدرتمند را متقاعد کردند، هم‌ایمان من نگاهت بود. احساس ضعف کرد. همچنین با حسادت نه تنها آنچه به‌دست آورده بودند را بلکه چگونگی رسیدن به آن را تحسین کردم. ایران از طریق تعامل به این موفقیت دست پیدا کرد.» او در گفت‌وگوهای غیر رسمی همیشه می‌گفت اگر ما هم دیپلماتی هم چون ظریف داشیم که بتواند با برقررت‌ها این گونه مذاکره کند شاید شبه جزیره کره آرامش بهتری داشت و دلپره بعد از ۶۰ سال به پایان می‌رسید.

استراتژیک

عربستان دنبال تسلیحات چینی

با اهداف سیاسی

وزیر دفاع عربستان سعودی در حالی به چین سفر کرد که مذاکرات درخصوص تقویت همکاری‌های نظامی و تسلیحاتی محور رایزنی‌های دو طرف بوده اما جنبه سیاسی این سفر در ارتباط با روابط ریاض با واشنگتن هم غیر قابل چشم‌پوشی است. به گزارش تسنیم، شاهزاده «خالد بن سلمان» وزیر دفاع عربستان در سفری رسمی به پکن روز سه‌شنبه ۵ تیرماه با ژنرال «لی شنگفو»، وزیر دفاع چین دیدار کرد. خالد بن سلمان در این سفر با معاون کمیته خارجی حزب کمونیست‌م به دیدار کرد و درباره روابط دو کشور رایزنی داشت. این دیدار از جنبه نظامی دارای اهمیت بالایی است، چراکه ریاض و پکن از دهه ۸۰ میلادی روابط تسلیحاتی مستحکم‌ی با یکدیگر برقرار کرده‌اند. چین در سال ۱۹۸۸ در شرایطی که هنوز دو کشور روابط رسمی دیپلماتیک با یکدیگر نداشت، آغاز کرده بودند، موشک‌های میان‌برد (سه هزار کیلومتر) دانگ‌فنگ ۳ را به عربستان فروخت که مبدئی برای همکاری‌های نظامی دو کشور شد.